

Podróże to styl życia

travel
& style

Madera

&active

&relax

&family

&nature

&food

&culture

Bezdroża

ERGO
HESTIA®

Spis treści

Poznaj i doświadczył ▶ 2

Niezbędnik ▶ 6

Madera w pigułce ▶ 12

14

Oto Madera

Przyroda ▶ 16

Dzieje Madery ▶ 24

Ludzie ▶ 28

Folklor ▶ 32

Kuchnia ▶ 34

Wydarzenia ▶ 40

44

Funchal

Avenida do Mar ▶ 50

Zona Velha ▶ 56

Praça do Município
i jego okolice ▶ 62

Sé i Avenida Arriaga ▶ 70

Monte ▶ 78

Punkty widokowe ▶ 84

Parki i ogrody ▶ 86

Kąpieliska ▶ 90

W głębi oceanu ▶ 92

Kup książkę

Poleć książkę

94

Na wschód od Funchal

Camacha ▶ 98
Canico ▶ 102
Santa Cruz ▶ 104
Machico ▶ 106
Canical ▶ 110

Quinta do Lorde ▶ 114

Na Pico do Facho
i do Prainha ▶ 116

Do Ponta
de Sao Lourenço ▶ 118

Statek „bez dna” ▶ 120

122

Na zachód od Funchal

Câmara de Lobos ▶ 126
Cabo Girão ▶ 130
Curral das Freiras ▶ 134
Ribeira Brava ▶ 138
Fajã dos Padres ▶ 140
Ponta do Sol ▶ 142
Madalena do Mar ▶ 145
Calheta ▶ 146
Arco da Calheta ▶ 149
Paúl da Serra ▶ 152
Ponta do Pargo ▶ 154
Dolina Rabaçal ▶ 156
Jardim do Mar ▶ 158

Niezwykłe panoramy
okolic Ribeira Brava ▶ 160

Pieszko po okolicy
Ponta do Sol ▶ 162

Piaszczysta plaża
w Calhecie ▶ 164

Posmakować
madery ▶ 166

Kup książkę

168

Madera północna

Porto Moniz ▶ 172
Ribeira da Janela ▶ 176
Seixal ▶ 178
Parki gminy Porto Moniz ▶ 180
São Vicente ▶ 182
Ponta Delgada ▶ 186
Santana ▶ 188
Arco de São Jorge ▶ 194
Faial ▶ 195
Porto da Cruz ▶ 198

Capelinha de Nossa
Senhora de Fátima ▶ 202

Las Fanal ▶ 204

Spacery w gminie
São Vicente ▶ 206

Wycieczki po gminie
Santana ▶ 208

Festa do Cozido ▶ 212

Aquário da Madeira ▶ 214

Parque Temático
da Madeira ▶ 216

Poleć książkę

218

Porto Santo

Oto Porto Santo ▶ 222
Z dziejów Porto Santo ▶ 224
Vila Baleira ▶ 226
Inne ciekawe miejsca
na Porto Santo ▶ 228

Moinhos de Vento ▶ 232

Nurkowanie
na Porto Santo ▶ 234

Fenda da Dona Beja ▶ 236

Vereda do Pico Branco
e Terra Chã ▶ 238

Ponta da Calheta, Praia do
Zimbralinho i Morenos ▶ 240

Quinta das Palmeiras ▶ 242

MADERA PRAKTYCZNIE ▶ 244
Informator A–Z ▶ 246
Na miejscu ▶ 252
Indeks ▶ 262

Levadas, czyli szlaki wodne

Lewady to maderskie kanały irygacyjne (słowo *levada* pochodzi od portugalskiego czasownika *levar* – zabierać, przynosić), które wśród turystów z całego świata zdobyły wielką popularność jako szlaki pieszych wędrówek. Kanały te transportują deszczówkę z gór na niżej położone tereny nadmorskie, z północnej części wyspy na południową. Łączna długość lewad wynosi ok. 3 tys. km. Jest ich 200, ale tylko 50 zostało udostępnione zwiedzającym.

Mieszkańcy wyspy szybko zauważyli, że tereny górskie są zasobniejsze w wodę niż ziemie położone nad oceanem – w górach nie tylko biorą początek liczne potoki, ale też znacznie częściej pada deszcz. Ponieważ na obszarach nadmorskich – czyli tam, gdzie uprawiano rośliny – plony były marne właśnie z powodu niedostatku wody, zrodziła się potrzeba budowy kanałów irygacyjnych. Pierwsze systemy były bardzo prymitywne, wciąż jednak je udoskonalano. Ich konstrukcja rozpoczęła się już w XVI w.; ze względu na bardzo duże zagrożenie pracowali przy niej głównie niewolnicy. Początkowo rolnicy sami doprowadzali do swych pól wodę ze źródeł, później zadbały o to władze prowincji. W XIX w. zaczęto budować sieć melioracyjną, która ostatecznie miała doprowadzać wodę do niemal każdego miejsca na wyspie. Dostęp do kanałów był płatny, ale rolnicy mogli sami określać, ile wody będą potrzebować do nawadniania swoich pól.

W latach 40. ubiegłego wieku sieć kanałów została znacznie powiększona i ulepszona. Prace przy budowie lewad przebiegały często w bardzo niebezpiecznych warunkach. Prowadzą one przecież przez strome górskie zbocza, wąwozy, lasy i inne trudno dostępne miejsca. Dziś, wędrując wzdłuż lewad, można sobie wyobrazić, jak wiele wysiłku, wytrwałości i poświęcenia włożono w budowę tego niezwykłego systemu melioracyjnego. Trzeba przy tym również pamiętać, że ówczesni robotnicy (kując litą skałę) dysponowali jedynie kilofami. Obecnie za zużycie wody pochodzącej z lewad rolnicy płacą bezpośrednio władzom Madery. Woda dostarczana jest na pola według ustalonego wcześniej harmonogramu, sporządzonego dla danej plantacji.

Wzdłuż kanałów powstawały także szlaki łączące ze sobą poszczególne regiony wyspy. Ścieżki obok lewad miały pomóc w utrzymaniu czystości kanałów. Poza tym, trzymając się szlaków, było o wiele łatwiej wędrować – nie trzeba było się przedzierać przez góry i lasy w poszukiwaniu właściwej drogi. W ten oto sposób lewady zaczęły spełniać drugą, dodatkową funkcję – traktów komunikacyjnych, służących głównie celom handlowym.

Camacha

To często odwiedzana miejscowość, która słynie z wciąż kultywowanych ludowych tradycji. Popularne jest zwłaszcza wikliniarstwo. Oprócz różnego rodzaju koszy powstają tu istne arcydzieła, dlatego warto odwiedzić zakłady wikliniarstwa oraz wstąpić do jednego ze sklepów.

Sztuka wikliniarska

Przygotowanie wikliny rozpoczyna się od czasochłonnego procesu obróbki surowca. Po zbiorze gałęzie kroi się, obiera i suszy. By uzyskać odpowiednią elastyczność, należy wiklinę ugotować, co jednocześnie nadaje jej charakterystyczny brązowy kolor (naturalnie jest biała). Z tak przygotowanej wikliny można złożyć praktycznie wszystko o dowolnych kształtach i rozmiarach. Najczęściej spotykane są kosze, pudła, meble, ale najbardziej oryginalnym wyrobem są słynne *carros de cesto*, czyli sanie koszykowe z Monte, które stanowią jedną z najpopularniejszych atrakcji turystycznych na wyspie (zob. s. 80).

Pierwszy mecz

To właśnie w Camachy rozegrano pierwszy w historii Portugalii mecz piłki nożnej. Było to w 1875 r. na Largo da Achada. Inicjatorem sportowej imprezy był Harry Hinton – syn Anglika, właściciela pobliskiego młyna. Mecz bardzo się spodobał i tak rozpalił serca Portugalczyków i rozbudził zamyślenie do tej gry, że dziś jest ona sportem narodowym. Na pamiątkę wydarzenia na głównym placu miejskim postawiono pomnik z napisem „*aqui se jogou futebol pela primeira vez em Portugal*”, co oznacza „tu rozegrano pierwszy mecz piłki nożnej w Portugalii”, i datą 1875.

Gmina Santa Cruz zajmuje powierzchnię 81,5 km² (zaliczane są do niej również Ilhas Desertas). Liczy ponad 42,1 tys. mieszkańców.

Nazwa miejscowości – według legendy – ma się wywodzić od imienia jednego z pierwszych osadników w regionie. Hiszpan Dom Fernando Camacho, który zarządzał tutejszymi terenami, na cześć zmarłej żony postanowił nadać tej parafii nazwę Camacha.

Wyrób **produktów wiklinowych** na Maderze rozpoczął się właśnie w Camachy ze względu na panujące tu dobre warunki do sadzenia *vimieiro* – specjalnego gatunku wierzb, z którego pozyskuje się wiklinę. Miejscowość znajduje się w rejonie z dostępem do dużej ilości wody, co jest niezbędne do dobrego rozwoju drzewek. Początek przemysłu wikliniarskiego datuje się na 1850 r. Sztuka wyplatania była przekazywana z pokolenia na pokolenie i stanowiła ważną formę zarobku dla lokalnych mieszkańców. Większość produkowanych rzeczy była dawniej wysyłana za granicę.

Obecnie nie jest to już popularne zajęcie wyspiarzy i tak naprawdę niewielu rzemieślników zajmuje się produkcją wyrobów z wikliny. Tradycja jest jednak nadal podtrzymywana, głównie dla celów turystycznych. Produkty z wikliny to świetna pamiątka z Madery, gdyż przez lata były one jednymi z głównych symboli wyspy.

Festa da Maça

W październiku w Camachy odbywa się Święto Jabłek. Mieszkańcy przygotowują liczne przetwory z tych owoców. Warto skosztować zwłaszcza świeżego cydru. Całej imprezie towarzyszą występy lokalnych grup muzycznych.

Statuę Chrystusa Króla ukończono cztery lata wcześniej niż znany na całym świecie pomnik Jezusa Odkupiciela w Rio de Janeiro, choć to nad tym brazylijskim prace rozpoczęto wcześniej.

Teleférico do Garajau

- Estr. do Cristo Rei 372
- codz. 10.00–20.00
- 4 EUR w obie strony, 3 EUR w jedną stronę, dzieci 5–10 lat ulg. 2 EUR

Ponta do Garajau

Ponta do Garajau to cypel zamykający od wschodu zatokę Funchal. W 1927 r. postawiono tu figurę Chrystusa, ufundowaną przez mieszkańców wyspy. Pomnik Chrystusa Króla (*Cristo Rei*) zdaje się witać wszystkich przybywających drogą morską do stolicy Madery.

Z cypla rozciągają się cudowne widoki na ocean, posąg Chrystusa góruje nad plażą w Garajau, chętnie odwiedzaną zarówno przez turystów, jak i lokalnych mieszkańców. Dodatkową atrakcją stanowi może zjazd przy użyciu Teleférico do Garajau, czyli kolejki linowej. Na plażę można się też dostać krętą drogą, ale zdecydowanie przejażdżka warta jest doświadczenia. Przejazd zajmuje kilka minut, podczas których możemy podziwiać piękne zbocze wyspy oraz spektakularne widoki na ocean. Na dole czeka na nas kamienista, zaciszna plaża z przyjemnym barem. Jest to dobry pomysł na spędzenie leniwego popołudnia.

Na przykład w 1986 r. utworzono częściowy rezerwat przyrody, który ma chronić faunę i florę tej malowniczej części wyspy, m.in. poprzez obostrzenia dotyczące nowej zabudowy – wszystkie budynki muszą być konstruowane według ściśle określonych kryteriów i tylko w wyznaczonych strefach.

Ponta do Garajau to także świetne miejsce dla pasjonatów nurkowania. W okolicy działa wiele wypożyczalni sprzętu dla nurków. Tam też można uzyskać szczegółowe informacje, w których miejscach najlepiej jest wskoczyć w fale, by podziwiać piękno podwodnego świata.

Kup książkę

Poleć książkę

Canico

To druga po Funchal największa baza noclegowa na archipelagu. Jeszcze 30–40 lat temu Canico nie było tak rozbudowane. Dzięki dobremu położeniu, pomiędzy stolicą a lotniskiem, stało się jednak atrakcyjnym miejscem zakwaterowania dla odwiedzających. Turyści mają do wyboru hotele, pensjonaty, apartamenty. Wiele z tych obiektów ma piękne ogrody. Klimat jest tu łagodny i sprzyja wypoczynkowi na świeżym powietrzu przez cały rok.

Festa da Cebola

Cały region słynie z uprawy cebuli na bardzo dużą skalę, a warzywo to wysyłane było niegdyś na eksport. Jednak produkcja z roku na rok spada, bo tereny pod uprawę sprzedawane są kolejnym inwestorom, którzy rozbudowują sieć hotelową. Mimo to miasto dalej nazywane jest „stolicą cebuli” i co roku odbywa się tu święto na cześć tego warzywa. Festa da Cebola organizowana jest w maju i towarzyszą jej liczne imprezy sportowe, rekreacyjne oraz kulturalne.

To jedna z najlepiej rozwiniętych miejscowości w gminie Santa Cruz. Szybki rozwój ekonomiczny sprawił, że miejscowość w 2005 r. otrzymała prawa miejskie. Zaczęli tu budować swoje rezydencje bogaci mieszkańcy wyspy oraz zagraniczni inwestorzy. Bardzo szybko powstało wiele luksusowych hoteli i kompleksów turystycznych.

Warto odwiedzić wspaniałą rezydencję **Quinta Splendida**. Posiadłość powstała w XIX w. i należała do rodziny arystokratycznej. Później została wyremontowana i obecnie w pałacyku działają hotel i spa. Na terenie rezydencji znajduje się ogród botaniczny, który warto odwiedzić, nawet nie będąc gościem hotelu. Posiada on ogromną kolekcję różnorodnej roślinności liczącą ponad 1000 gatunków. To świetne miejsce na przyjemny spacer i relaks. W posiadłości działają też restauracje i bary.

Quinta Splendida

- Estr. Ponta da Oliveira 11
- www.quintasplendida.com
- 4 EUR

Kup książkę

Poleć książkę

Santa Cruz

Santa Cruz otrzymało prawa miejskie dopiero w 1996 r. Znajdujący się tu port lotniczy sprawia, że turystów wciąż przybywa i coraz częściej wybierają oni tę gminę na miejsce swojego wakacyjnego pobytu na Maderze.

Nazwa Santa Cruz, czyli Święty Krzyż, upamiętnia przybycie w te strony pierwszych żeglarzy portugalskich, którym w dalekich podróżach często towarzyszyli misjonarze. Po odkryciu nowego lądu wbijano w ziemię krzyż i stąd właśnie wywodzi się nazwa miejscowości oraz całej gminy, którą założył król Manuel I w 1515 r.

Santa Cruz przez jakiś czas należało do Machico, ale szybki rozwój demograficzny i gospodarczy sprawił, że zostało stolicą regionu. Dziś to nie za duże, ale bardzo klimatyczne miasto, przyciąga turystów czarującą starówką, którą bez problemu można obejść w całości na piechotę. Centrum urzeka zadbanymi ogrodami oraz

plażą nad samym Atlantykiem. Posiada wiele świetnych restauracji z tradycyjną kuchnią portugalską, więc śmiało można wybrać się tutaj na pyszny lunch lub kolację.

Igreja Matriz de Santa Cruz

Zwiedzanie miasta najlepiej zacząć od wizyty w kościele, zwanym też Igreja de São Salvador. Budowę kościoła Świętego Krzyża zlecił król Manuel I. Jest to jedna z najpięk-

niejszych świątyń na Maderze. Wzniesiona została w 1533 r., a rozbudowana w 1686 r.; reprezentuje styl manueliński łączący gotyk ze zdobieniami o tematyce morskiej i elementami orientalnymi. Obok kościoła znajduje się piękny **Jardim Municipal**. Park jest niewielki, ale bardzo zacieniony. To świetne miejsce na spędzenie upalnego dnia. Postawiono tu ławeczki, gdzie można przysiąść, by delektować się okoliczną naturą. W pobliżu działa również kawiarnia.

Nieopodal stoi biały budynek urzędu miasta – **Câmara Municipal** – który powstał w XVI w. i także jest przykładem typowego stylu manuelińskiego.

Quinta do Revoredo

Miłośnicy sztuki mogą udać się do ośrodka kultury, który działa na terenie Quinta do Revoredo. Często odbywają się w nim wystawy malarstwa, rzeźby i fotografii. Siedzibę instytucji otacza ogród należący do posiadłości Revoredo. Rozciąga się

z niego widok na **Ilhas Desertas**, czyli grupę trzech niezamieszkałych wysp należących do archipelagu, położonych 25 km na południowy wschód od Madery. Mimo iż są one bezлюдne ze względu na brak wody pitnej oraz objęcie rezerwatem przyrody, można się tam wybrać na wycieczkę statkiem lub katamaranem.

Po dotarciu do brzegu jednej z wysp, w małej zatoce z krystalicznie czystą wodą można pływać i nurkować. Wycieczka przewiduje również zejście na ląd, lecz jedynie pod nadzorem specjalnego przewodnika, gdyż teren jest chroniony, głównie by zabezpieczyć środowisko naturalne jednego z nierzadkich gatunków ssaków morskich – mniszki śródziemnomorskiej.

Na uwagę przybywających do Santa Cruz zasługuje również **budynek posterunku policji** przy Praça Doutor João Abel de Freitas ze względu na jego niecodzienny, pałacowy wygląd oraz przylegający do niego **ogród**.

Festa do Santo Amaro

Najbardziej znanym świętem celebrowanym w Santa Cruz jest Festa do Santo Amaro. Odbywa się w styczniu i symbolicznie kończy okres świąt Bożego Narodzenia. Wtedy zdejmuje się wszystkie świąteczne dekoracje, a Maderczycy spotykają się w gronie rodzinnym przy wspólnym posiłku, na który składają się różne regionalne dania spożywane przez cały okres świąteczny.

Ponta do Sol

Kronikarz Gaspar Frutuoso pisał, że Zarco, kiedy wyruszył na rekonesans wyspy w 1420 r., zobaczył klif, którego skały były wygładzone przez fale oceanu, a promienie słoneczne odbijały się od nich tak mocno, że zdawał się on świecić. Zarco nazwał więc to miejsce Ponta do Sol, czyli Słoneczny Cypel.

Gmina Ponta do Sol o pow. 46 km² liczy ok. 8,3 tys. mieszkańców w trzech parafiach: Ponta do Sol (ponad 4 tys.), Canhas i Madalena do Mar.

Osada powstała tutaj w 1425 r., a pierwszych kolonistów do osiedlenia się zachęcały urodzajne ziemie oraz dogodny dostęp do oceanu; już pod koniec XV w. wzniesiono tu pierwszy kościół. Uprawiano przede wszystkim trzcinę cukrową, a także

Mieszkańcy utrzymują się przede wszystkim z turystyki, ale wielu rolników ciągle uprawia trzcinę cukrową, banany oraz kwiaty, które są eksportowane za granicę.

zboże, głównie pszenicę. Ponta do Sol obecnie rozwija się turystycznie, ale nie tylko – Madera, ze względu na stosunkowo niskie koszty utrzymania oraz warunki pogodowe, przyciąga z roku na rok coraz więcej cyfrowych nomadów.

W Ponta do Sol można obejrzeć kościół parafialny **Igreja Matriz de Nossa Senhora da Luz** (msze śr. 8.30, sb. 19.00, nd. 10.00), zbudowany pod koniec XV w. Warto zwrócić uwagę na jego piękny sufit w stylu arabsko-hispańskim oraz na chrzcielnicę wykonaną z zielonej ceramiki.

▼ Cais da Ponta do Sol

Cyfrowi nomadzi

To pracownicy zdalni, którzy korzystają z elastyczności, jaką daje im taki tryb pracy, i podróżują po świecie. Dla wielu osób jest to świetna możliwość poznania urokliwych miejsc i ciekawych ludzi bądź po prostu ucieczka przed zimą bez utraty dni urlopowych. Madera swoim naturalnym pięknem, szerokim wyborem aktywności na łonie natury, kulturą i fantastycznymi warunkami klimatycznymi przez cały rok szczególnie ich zachęca.

W lutym 2021 r. powstała wioska nomadów (Nomad Village), której głównym miejscem działalności jest Ponta do Sol, ale organizacja oferuje również inne lokalizacje, takie jak Calheta, Funchal, Machico, Porto Santo, Porto Moniz, Santa Cruz i Santana. Celem tego projektu jest stworzenie wyjątkowej społeczności cyfrowych „koczowników” z całego świata. Więcej informacji na <https://digitalnomads.startup-madeira.eu/pontadosol>.

Chrzcielnica z kościoła parafialnego została ofiarowana świątyni przez króla Manuela I i w Portugalii jest to egzemplarz unikatowy.

Warto wybrać się na przystań zwaną **Cais da Ponta do Sol**, noszącą imię księcia Leuchtenberg, Maximiliana de Beauharnais, który przekazał sporą kwotę na jej budowę. Prace zakończyły się w 1848 r., a nad całym projektem czuwał inżynier Tibério August Blanc. Przy samym kamiennym cyplu znajduje się dawne więzienie wykute w skałach; dziś działa tam restauracja. Ponta do Sol ma też swoją kamienistą **plażę**, a w jego okolicach (należy kierować się na zachód) warto przejechać się starą

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Zniczek maderski występuje endemicznie na Maderze

szosą ER 101, gdzie zobaczymy dawne, wydrążone w skale **tunele**. Po drodze trafimy w wyjątkowe miejsce: pod **wodospad Cascata dos Anjos**. To wielka atrakcja i niecodzienny przerwany w zwiedzaniu. Woda spada tu prosto na jezdnię, po której można przejechać i... skorzystać z naturalnej myjni samochodowej! Nie należy jednak zatrzymywać się bezpośrednio pod samym wodospadem, ponieważ czasem wraz z wodą spadają odłamki skalne, które mogą uszkodzić auto. Można też często spotkać tu turystów korzystających z bezpośredniej kąpieli, nie jest to jednak zbyt bezpieczne ze względu na wspomniane kamienie. Czasami bywa nawet tłoczno – każdy chce mieć ciekawą pamiątkę i wyjątkowe ujęcie z tego miejsca. Do wodospadu prowadzi malownicza droga wzdłuż wybrzeża oceanu. Jeśli chcemy zobaczyć Cascata dos Anjos z bliska, samochód można zostawić trochę dalej, gdzie droga jest szersza.

Kolejnym interesującym miejscem w pobliżu Ponta do Sol jest **Palacete do Lugar de Baixo**, znany również pod dawną

nazwą **Palacete dos Zinos**. Pałacyk ten i kapliczka, która do niego należy, zostały wzniesione pod koniec XIX w. W 2002 r. samorząd regionalny podjął decyzję o odzyskaniu obiektu i przywróceniu go do świetności. Opuszczony od 1976 r. budynek stał się siedzibą organizacji promującej rozwój zachodniej części Madery. Od 2020 r. miejsce to nosi nazwę 1905 Zino's Palace i działa jako 4-gwiazdkowy, butikowy hotel. Obecnie organizowane są w nim także konferencje czy wystawy, a po remoncie jest też możliwość wynajmowania pomieszczeń na różne okazje.

Tutejsze stawy – **Lagoa do Lugar de Baixo** – to jedyne miejsce na Maderze z odpowiednimi warunkami dla ptaków migrujących, które mogą się tu zatrzymać na odpoczynek i znaleźć pożywienie. Warto zatem mieć ze sobą lornetkę.

Romantyczny styl oraz piękne widoki, jakie rozciągają się stąd na port, czynią z pałacyku obiekt godny odwiedzenia.

Kup książkę

Madalena do Mar

Bardzo malownicza miejscowość rybacka. To właśnie ją miał podarować Henryk Żeglarz Władysławowi Warneńczykowi. Polski król rzekomo osiadł w niej pod przybranym imieniem i ożenił się z portugalską szlachcianką.

Funkcjonuje tu jedna z największych **plantacji bananów** na Maderze. Do uprawy tych owoców świetnie nadają się okoliczne tereny, a to dzięki żyznej ziemi i dogodnemu klimatowi. W miasteczku w połowie lipca każdego roku odbywa się spektakularne święto bananów.

W miejscowości znajduje się **Igreja de Santa Maria Madalena**, zasługujący na szczególną uwagę kościół, który podobno polecił zbudować Władysław Warneńczyk. Początkowo w XVI w. powstała w tym miejscu kaplica, ale nie pozostało po niej nic poza dwoma flamandzkimi obrazami. Obecna konstrukcja kościoła to efekt rozbudowy najprawdopodobniej z XVIII w.

Atrakcję Madalena do Mar stanowi też długa promenada wzdłuż oceanu. Podczas spaceru podziwiać można krajobraz, naznaczony błękitem oceanu i zielonymi wzgórzami. Po drodze znajdziemy kilka restauracji i barów, gdzie możemy się zatrzymać na pyszne portugalskie jedzenie bądź kieliszek czegoś mocniejszego.

Mostra Regional de Banana

Podczas festynu niemal całe miasto zostaje udekorowane kiściami bananów, gra miejscowa orkiestra i odbywają się liczne spektakle. Dodatkowo można odwiedzić za darmo nowo powstałe muzeum poświęcone bananom z Madery – **Centro da Banana da Madeira (BAM)**, (<https://bam-centrodabanadamadeira.pt>), czy wziąć udział w lekcjach gotowania z tymi owocami w roli głównego składnika. Festiwal odbywa się co roku w lipcu.

Poleć książkę

Autorzy: Joanna Mazur, Julita Kucińska (uzupełnienia)

Aktualizacja: Julita Kucińska

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Paulina Sweet

Skład: Katarzyna Radkowiak

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Opracowanie kartograficzne: DAKA – Studio Graficzne

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Zdjęcia: shutterstock.com, stock.adobe.com

Projekt okładki: Ewa Jarocka

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<https://bezdroza.pl/user/opinie/bemde1>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

Wydanie I

ISBN: 978-83-289-0622-8

Copyright © Helion S.A., 2024

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Podróżowanie stało się dla wielu z nas synonimem stylu życia. Niezależnie od tego, kim jesteś, z kim i w jaki sposób najchętniej spędzasz wolny czas, w każdej części świata znajdziesz coś dla siebie. Sięgnij po przewodnik z serii **travel&style i przekonaj się, jak różnorodne możliwości oferuje.**

Jeśli jesteś amatorem lokalnych smaków, przyjrzyj się informacjom oznaczonym ikoną **travel&food**.

Jako rodzic małego dziecka, zwróć uwagę na strony opatrzone frazą **travel&family**.

Propozycje aktywnego spędzania czasu odnajdziesz w sekcji **travel&active**.

Bardziej spokojnego odpoczynku szukaj pod znakiem **travel&relax**.

Pasjonuje Cię życie i historia mieszkańców odwiedzanego regionu? Skup się na **travel&culture**.

Kochasz dziką przyrodę? Specjalnie dla Ciebie przygotowaliśmy atrakcje **travel&nature**.

Udanej podróży!

Madera

zwana wyspą wiecznej wiosny – to miejsce niezwykle. Już przy pierwszym spotkaniu skutecznie przekonuje swoich gości, że raj na ziemi istnieje i wcale nie trzeba lecieć na drugi koniec świata, by doświadczyć prawdziwego cudu natury. Położona u wybrzeży Afryki wyspa szczyci się wspaniale zachowaną i dobrze chronioną przyrodą oraz łagodnym, niesamowicie przyjemnym klimatem. To kraina ciągłych zaskoczeń i zachwytów. Według jednej z legend Bóg po stworzeniu świata był tak zadowolony ze swojego dzieła, iż ucałował ziemię – i tak właśnie powstała Madera...

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

ebook dostępny na
ebookpoint

ISBN 978-83-289-0622-8

9

Cena: 59,90 zł